

Kraków, 10 grudzień 2025 r.

prof. dr hab. n. med. Jerzy Wordliczek
Klinika Intensywnej Terapii Interdyscyplinarnej
Uniwersytetu Jagiellońskiego,
Collegium Medicum

Ocena rozprawy doktorskiej

Mgr Jacka Skalskiego nt. „Generalizacja reakcji efektu hipoałgezji placebo i hiperałgezji nocebo wywołanych sugestiami słownymi.”

Zjawiska placebo i nocebo są od wielu lat przedmiotem zarówno fascynacji, jak i obszarem coraz bardziej zaawansowanych, (z uwagi na niezwykle intensywny rozwój neuro-obrazowania, neurofizjologii, neurochemii, oraz neuromonitoringu), badań naukowych, których celem jest między innymi określenie mechanizmów tych procesów w modulacji nocycypcji. Wyniki dotychczasowych badań wskazują na istotne oddziaływanie sugestii werbalnych na percepcję bólu, jednakże brak jest badań, które pozwoliłyby na określenie wpływu placebo i nocebo, na inne objawy tj. parestezje, które są obserwowane w praktyce klinicznej u pacjentów z komponentem bólu neuropatycznego. Do tego bardzo interesującego zagadnienia odnosi się Doktorant w swojej rozprawie.

Rozprawa zawiera 120 stron, 15 rycin i 7 tabel, oraz Aneks. Praca ma układ typowy dla tego typu opracowań. Podzielona została na 6 rozdziałów, ponad to zawiera wykaz skrótów, rycin, tabel, streszczenia,

oraz spis piśmiennictwa - 161 starannie dobranych, aktualnych pozycji.

Wstęp pracy, przedstawiony na 25 stronach, zapoznaje czytelnika z problematyką zarówno ze zjawiskami placebo oraz nocebo, ich oddziaływaniem na proces nocyciepcji, aspektami psychologicznych mechanizmów tych zjawisk, mechanizmami uczenia się i generalizacji oraz algometrii kompresyjnej. Należy podkreślić, że zagadnienia te zostały przedstawione przez Doktoranta w sposób szczegółowy i zgodnie ze współczesną wiedzą.

Celem przeprowadzonych przez mgr Jacka Skalskiego badań była odpowiedź na pytanie, czy możliwe jest wywołanie hipoalgezji-placebo oraz hiperalgezji-nocebo poprzez komunikat słowny ukierunkowany odpowiednio na: zmniejszenie oraz zwiększenie intensywności odczuć bólowych, jak również czy wywołany efekt będzie podlegał generalizacji (*przeniesieniu*) na inny objaw, jakim są parestezje. W tym celu Doktorant opracował model badawczy, który pozwolił na indukcję oraz ocenę w czasie rzeczywistym tych dwóch różnych objawów jednocześnie, a badanie Autor przeprowadził podczas dwóch eksperymentów.

W rozdziale „Metody” Doktorant szczegółowo opisał zarówno grupy badane, jak i model eksperymentów oraz technikę badań przeprowadzonych w dwóch grupach badanych ochotników, oraz w grupie kontrolnej. Metodologię przeprowadzonych badań przedstawiono w sposób czytelny i przekonujący, co warunkuje istotną wartość i rzetelność wyników uzyskanych przez Doktoranta. O dużej wartości poznawczej przeprowadzonych badań stanowi także fakt, że Doktorant dokonał analizy parametrów ważnych między innymi dla praktyki klinicznej.

Na podkreślenie zasługuje także fakt stworzenia przez Autora zarówno modelu eksperymentalnego, który pozwala na wywołanie i ocenę w czasie rzeczywistym dwóch badanych objawów (*bólu i parestezji*)

jednocześnie, jak i wykorzystanie systemu CoVAS, co umożliwiło określenie korelacji między ocenami objawów w czasie rzeczywistym dokonywanymi na urządzeniu CoVAS, a ocenami retrospektywnymi przeprowadzanymi w skali VAS. Jednocześnie chcę podkreślić, że zarówno parametry badane, jak i metody statystyczne, wykorzystane w badaniach przez Doktoranta zostały wybrane prawidłowo, co warunkowało uzyskanie wiarygodnych wyników.

W świetle powyższych rozważań, uzyskane przez Doktoranta wyniki tych, co należy pokreślić, **pionierskich badań** są bardzo interesujące, bowiem wykazał On między innymi, że negatywne sugestie mogą intensyfikować nie tylko odczucie bólu, a więc indukować efekt nocebo, ale również wywoływać nasilenie odczuwania bólu patologicznego w postaci parestezji - pomimo braku sugestii w tym obszarze. Co może oznaczać, że nocebo może indukować również inne objawy sensoryczne. Ponad to, co należy podkreślić, iż obserwowany w badaniach Doktoranta, mniej nasilony efekt placebo w tym obszarze, może sugerować istnienie różnych mechanizmów dla zjawisk placebo i nocebo.

Pragnę podkreślić, że interpretację wyników Doktorant przeprowadził bardzo starannie i rzetelnie. Obszerna dyskusja jest napisana poprawnie i co najistotniejsze – przejrzyste. Doktorant właściwie interpretuje uzyskane w badaniach własnych wyniki w oparciu o trafnie cytowane pozycje aktualnego piśmiennictwa.

Wysunięte przez Doktoranta wnioski są spójne z postawionym celami (*hipotezami*) pracy oraz wynikami przeprowadzonych badań. Rozprawa doktorska jest napisana poprawnym językiem w sposób przejrzysty i zrozumiały, a Doktorant wykazał się umiejętnością zaprogramowania badań i ich przeprowadzenia w oparciu o właściwą metodykę, umiejętnością interpretowania uzyskanych wyników i posługiwania się piśmiennictwem.

Uważam, że przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska mgr Jacka Skalskiego nt. „**Generalizacja reakcji efektu hipoalgezji placebo i hiperalgezji nocebo wywołanych sugestiami słownymi**”, spełnia warunki określone w art. 187 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce t. jedn. Dz. Ust. 2024 poz. 1571 z późn. zm.,

Przeto mam zaszczyt wnosić do Wysokiego Senatu Akademii Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach o dopuszczenie mgr Jacka Skalskiego do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

prof. hab. n. med. Jerzy Wordliczek
lekarz spec. anestezjologii
i intensywnej terapii
PWZ 4470737

prof. dr hab. n. med. Jerzy Wordliczek